

Érszegi Géza

1944–2022

Az Aranybulla kiadásának 800. esztendejében, 2022. január 8-án távozott el közülünk dr. Érszegi Géza, az Aranybulla tudós szakértője, latin szövegének gondozója, magyar és olasz fordításának kiadója, a Magyar Országos Levéltár nyugdíjas főlevéltárosa, fősztályvezető-helyettese. Tudományos munkássága révén a Szent István Tudományos Akadémia rendes tagja, a Magyar Tudományos Akadémia doktora, az Eötvös Loránd Tudományegyetem címzetes egyetemi tanára volt, valamint a Magyar Levéltárosok Egyesülete al-elnöki és a Nemzeti Kulturális Alap Levéltári Kollégiumának elnöki tisztségét is betöltötte.

Érszegi Géza az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán szerzett diplomát latin-levéltár szakon. A Miskolci Állami Levéltárban töltött rövid idő után a Magyar Országos Levéltárba hívták, ahol nyugdíjazásáig a Diplomatikai Levéltár referenseként dolgozott. Kiváló latinistaként, a középkori oklevelek tudós szakértőjeként munkáját a legmagasabb színvonalon végezte, tudását hazai és külföldi tudományos körökben is nagyra értékelték. Az Aranybulla mellett sok más korai oklevelünket is tanulmányai tárgyává tette, kiadta latin és magyar szövegüket. Legismertebb közülük a legrégebbi eredetiben fennmaradt oklevelünk, a Tihanyi Apátság Alapítólevele, amelyet több tanulmányban is megjelentetett. A magyarországi oklevelekkel való gondos munkája mellett a Vatikáni Titkos Levéltárban is feltárt, jegyzékbe foglalt és így a kutatás rendelkezésére bocsátott számtalan magyar vonatkozású középkori oklevelet. A Magyarországon fennmaradt, 1198–1418 között kelt eredeti pápai oklevelek összegyűjtésével pedig a Vatikán által szervezett nemzetközi kutatásba is bekapcsolódott, s az oklevelek latin nyelvű regesztáinak elkészítésével 1991-ben a MTA történettudományok doktora címet nyerte el.

Évtizedeken át tanított az ELTE-n, elsősorban a latin nyelvű középkori oklevelek olvasásának rejtelmeibe vezette be hallgatóit, de paleográfiai, kronológiai, intézménytörténeti előadásokat is tartott. Tőle hallgathattunk először a pápai kancellária működéséről szóló színvonalas ismereteket. Levéltáros nemzedékek és mediaevista doktoranduszok oktatójaként jelentős mértékben hozzájárult a levéltáros képzés és a tudományos élet színvonalának emeléséhez. A levéltáros hallgatók részére készült tankönyvekbe több fejezetet is írt, de nevéhez pecsétekkel kapcsolatos film és könyv is fűződik. Az ELTE mellett más magyar és külföldi egyetemen is tanított, számtalan előadást tartott tudományos konferenciákon, szemináriumokon és tanfolyamokon. Páratlan tudásával önzetlenül segítette munkájukban kollégáit, tudós társait és doktorandusz hallgatóit. Különösen jó szívvel támogatta a más levéltárakban dolgozó kollégáit, legjobb példa erre a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei levéltárban őrzött középkori oklevelek kiadása, de sok más forráskiadvány megjelenését is segítette forráskritikai vagy páratlan latin nyelvi ismereteivel.

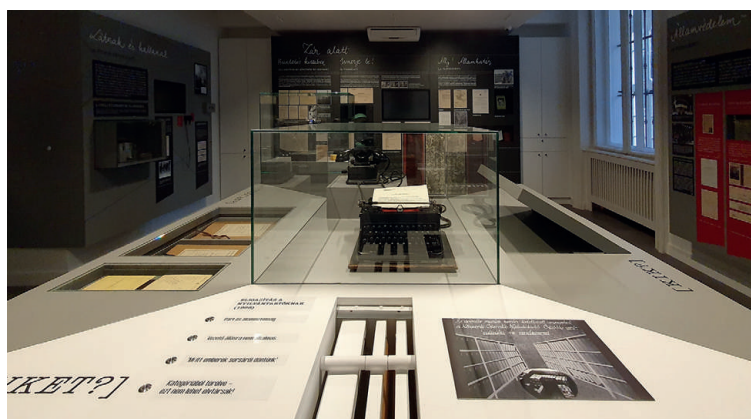
Munkáját egyedül (nem kutatócsoportok vezetőjeként), szabadidejét a tudomány oltárán feláldozva végezte. Szakmai elismerései közül kiemelendő az Országos Levéltár főigazgatója által alapított Ember Győző-díj, amelyet elsőként kapott meg 2002-ben, és a nemzeti kulturális örökség minisztere által adományozott Pauler Gyula-díj (2005). Tudományos munkássága elismeréseként 2012-ben a Magyar Érdemrend tiszti keresztje kitüntetését is megkapta. Nemzetközi megbecsültségét mutatja a Magyar–Bolgár Történelem Vegyesbizottságban betöltött tagsága. Vatikáni elismertségét jelzi, hogy a délelőtti nyitvatartáson túl, rendszeres délutáni kutatásra is lehetőséget kapott a Vatikáni Titkos Levéltárban, s az ő ötletéből született, majd mozgatórugója is volt a Szentszék és Magyarország ezeréves kapcsolatáról rendezett kiállításnak, valamint a Jeruzsálemi Szent Sír Lovagrend tagjaként a Magyarországi Főbiztosság újjászervezésével is megbízták.

Sokat tett a Bécsi kapu téri palota értékeinek megőrzéséért. Halálával a Magyar Országos Levéltár kiváló tudós munkatársát veszítette el.

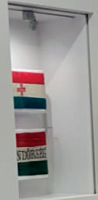
Temetésére 2022. február 12-én került sor, hamvait a Farkasréti Mindenszentek Plébániatemplom urnatemetőjében, hűséges – szintén levéltáros hivatású – felesége mellett helyezték el. Két gyermeket neveltek fel.

Requiescat in pace!

Sölch Miklós

Állambiztonság!
ENÁLLÁS ÉS ÁLLAMBIZTONSÁGI

Az információt adta és vette
(AZ ÜGYNÖKHÁLÓZAT)

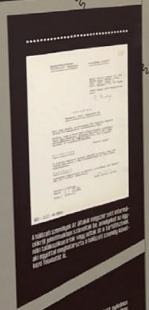
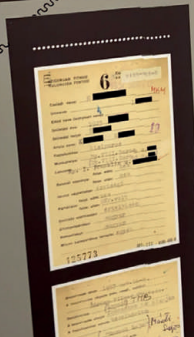

Péter Gyabon

Péter Gyabon eredeti alkalmas cipője

[AZ ÜGYNÖKHÁLÓZAT]

Munkája során az állambiztonság nagyban támaszkodott titkos segítőkre, akik lehetnek alkalmszerűen együttműködő hivatalos és társadalmi kapcsolatok, illetve beszervezett, az operatív tisztek vezette hálózati személyek. Uróbbiak fesszeségét nevezték ügynökségnek vagy ügynökhálózatnak, majd 1972-től egyszerűen (állambiztonsági) hálózatnak. Ezt a legfontosabb titkos operatív információszerező eszköznek tekintették, amely a többinél jóval mélyrehatóbb felderítési lehetőséget biztosított a politikai rendőrség számára. □

Lár alatt
Kiszelődés kezdetén
Szerep le!
KOLLABORÁCIÓK ELŐZMÉNYEI

A Levéltári Szemle szerzőinek figyelmébe!

A Levéltári Szemle aktuális közlési és hivatkozási szabályzata elérhető az archivportálon:

http://www.archivportal.hu/media/uploads/lasz_szerzoi_utmutato_2022.pdf

Kérjük jövődő szerzőinket, hogy tanulmányuk elkészítésénél e szerzői útmutatót vegyék figyelembe!

A borítón:

Egy diktatúra hagyatéka – Állambiztonsági iratok és történetek
Illusztráció a Történeti Levéltár állandó kiállításáról
szóló beszámolóhoz

450 Ft

WWW.ARCHIVPORTAL.HU/LEVELTARI-SZEMLE